

INTRODUCERE

Baza controlului: dispoziția primarului nr. 367 din 29.11.2022 „Cu privire la efectuarea misiunii de audit intern”.

Persoanele responsabile de efectuarea controlului:

Șeful echipei: șef serviciul audit intern- Olga Savciuc

Membrii echipei: auditorul intern –Grădinaru Aliona

Titlul auditului: „Evaluarea sistemului de control intern managerial al întreprinderii municipale ”Direcția de Construcții Capitale Comanditar Unic”

Perioada auditată: 01.04.2021 – 01.11.2022

Date generale despre subiectul auditului

Date generale despre subiectul auditului: ÎM ”Direcția de Construcții Capitale Capitale Unic” mun. Bălți” în continuare ÎM ”DCCCU” mun. Bălți.

ÎM ”Direcția de Construcții Capitale Capitale Unic” mun. Bălți” a fost înregistrată la Camera Înregistrării de Stat pe lângă Ministerul Justiției RM la data de 19.11.1992 cu numărul de identificare și codul fiscal 1003602150123.

Conform Deciziei Consiliului municipal Bălți nr.16/50 din 21.12.2020 întreprinderea a fost reînregistrată în Camera Înregistrării de stat pe lângă Ministerul Justiției al RM. Întreprinderea activează în baza Statutului întreprinderii, care a fost aprobat în redacție nouă prin decizia Consiliului municipal Bălți 16/50 din 21.12.2020.

Întreprinderea este persoana juridică care desfășoară activitatea de întreprinzător în baza bunurilor proprietate a unității administrative-teritoriale al municipiului Bălți transmise ei în administrare pentru îndeplinirea sarcinilor delegate, și anume iluminare stradală.

Sediul întreprinderii: 3100, str. Păcii 38, mun. Bălți

Cod fiscal 1002602005237, cod TVA 1200153

Fondator: Consiliul municipal Bălți, mun. Bălți str Piața Independenței,1

Genurile de activitate ale întreprinderii conform statutului

- Activități de arhitectură
- Activități de inginerie și consultanța tehnică legate de acestea
- Reparația echipamentelor electrice
- Intermedieri în comerțul cu material lemnos

- Comerț cu amănuntul al articolelor de fierărie, al articolelor din sticlă și al celor pentru vopsit în magazine speciale
- Dezvoltarea imobiliară
- Lucrări de construcție a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale
- Lucrări de construcție a drumurilor și autostrăzilor
- Lucrări de construcție a proiectelor utilitare pentru fjuide
- Lucrări de foraj și sondaj pentru construcții
- Lucrări de instalații electrice
- Lucrări de instalații tehnică-sanitare, de alimentare cu gaze, de încălzire și de aer condiționat
- Alte lucrări de instalații pentru construcții
- Alte activități.

Cadrul legal ce reglementează activitatea economico-financiară a întreprinderii

- Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi nr.845-XII din 03.01.1992;
- Codul Civil al RM, nr.1107 din 06.06.2002;
- Codul Muncii RM nr.154 din 28.03.2003;
- Legea contabilității și raportării financiare nr. 287 din 15.12.2017;
- Legea salarizării nr. 847-XV din 14.02.2002 cu modificările și completările ulterioare;
- Hotărârea Guvernului nr. 743 din 11.06.2002 cu privire la salarizarea angajaților din unitățile cu autonomie financiară;
- Legea privind descentralizarea administrativă nr.435 din 28.12.2006;
- Legea serviciilor publice de gospodărie comunală nr.1402 din 24.10.2002;
- Standardele Naționale de Contabilitate
- Politicile contabile a întreprinderii pentru anii 2021-2022
- Hotărârea Guvernului nr. 169 din 16.02.2008 cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de calculare a perioadei de muncă în vederea acordării sporului pentru vechime în muncă angajaților întreprinderilor din domeniul gospodăriei locativ-comunale;

Descrierea generală a sistemului de control intern

Conform cerințelor art. 18 din Legea contabilității și raportării financiare nr. 287 din 15.12.2017, entitatea este obligată să organizeze un sistem de control intern, însă la întreprindere lipsește o structură proprie de audit intern și nici nu sunt antrenați în acest scop auditori independenți, așa cum prevede alin. (3) art. 18 din Legea contabilității și raportării financiare nr. 287 din 15.12.2017.

Cerințele obligatorii de organizare a sistemului de control intern sunt puse pe seama conducătorului întreprinderii potrivit prevederilor Legii contabilității și raportării financiare nr. 287 din 15.12.2017.

Sistemul de control intern la Î.M. "Direcția de Construcții Capitale Capitale Unic" mun. Bălți" este asigurat parțial de politici și proceduri adoptate de conducerea entității pentru a asigura desfășurarea organizată și eficientă a activității economice, inclusiv respectarea strictă a integrității activelor, prevenirea și descoperirea cauzelor de fraudă și eroare, exactitatea și

plenitudinea înregistrărilor contabile, precum și pregătirea oportună a unor informații financiare credibile.

Conform alin (2), art. 18 din Legea contabilității și raportării financiare nr. 287 din 15.12.2017, răspunderea pentru organizarea și aplicarea controlului intern o poartă conducătorul entității.

Structura organizatorică a ÎM "DTB"

- Administratorul întreprinderii - 1 unitate;
- Contabil șef – 1 unitate;
- Consilier juridic- 0.5 unitate;
- Referent statistician - 1 unitate;
- Departamentul financiar-economic a planificării și material tehnic - 4 unități;
- Departamentul tehnic de producere -6 unități;
- Personal de serviciu – 1 unități;

Din punct de vedere al organizării managementului operational si financiar conform structurii organizatorice este echilibrat pentru a atinge scopurile activității întreprinderii și efectuării controlului intern al acestia, însă calitatea controlului intern și comunicării între segmentul organizational si cel financiar este satisfăcătoare.

Fișele de post ale lucrătorilor întreprinderii sunt corelate cu funcțiile stipulate în contracte individuale de muncă.

Constatare

Întreprinderea dispune de regulamente privind activitatea fiecărei subdiviziuni ale IM sector în parte. La fel politici și proceduri descrise de control intern referitor la gestionarea patrimoniului, gestionarea achizițiilor de bunuri și servicii, gestionarea creanțelor, gestionarea mijloacelor bănești, necesită îmbunătățirea etc.

Politicile contabile

ÎM Direcția de Construcții Capitale Unice mun. Bălți" dispune de politici contabile pentru anii 2021-2022. Politici contabile corespund Legii contabilității și raportării financiare nr. 287 din 15.12.2017, Standardelor Naționale de Contabilitate și Planului de conturi contabile al activității economico-financiare a întreprinderilor. La ÎM Direcția de Construcții Capitale Unice sunt aplicat sistemul contabil simplificat în partida dublă, după forme precum și formulare elaborate de sinestătător. Evidența se efectuează în varianta electronică cu arhivarea informației pe suport de hârtie.

Criteriile de respectare:

- Legea contabilității și raportării financiare nr. 287 din 15.12.2017
- SNC „Politici contabile, modificări ale estimărilor contabile, erori și evenimentele ulterioare”;
- SNC „Stocuri”;
- SNC „Imobilizări necorporale și corporale”

Recomandări

- *a analiza și revedea politicile contabile pentru anul 2022 ținându-se cont de constatările descrise în raport respectiv și particularitățile specifice activității întreprinderii pentru organizarea, ținerea corespunzătoare a contabilității și întocmirea situațiilor financiare.*

Inventarierea

Modul de efectuare a inventarierii și de reflectare în contabilitate a rezultatelor acesteia sînt reglementate de Legea cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală nr.246 din 23.11.2017 și Regulamentul privind inventarierea, aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr.60 din 29 mai 2012;

Responsabilitatea pentru efectuarea corectă și oportună a inventarierii o poartă conducătorul întreprinderii. Contabilul-șef împreună cu conducătorii subdiviziunilor și serviciilor sînt obligați să verifice respectarea regulilor de efectuare a inventarierii.

Scopul principal al inventarierii este stabilirea situației reale a tuturor elementelor de natura activelor, datoriilor și a capitalurilor proprii ale fiecărei entități. De asemenea, prin inventariere se stabilesc bunurile și valorile deținute cu orice titlu, aparținând altor persoane juridice sau fizice, pentru întocmirea situațiilor financiare anuale ce trebuie să ofere o imagine clară a situației.

Procesul de inventariere a patrimoniului se realizează în următoarele etape:

1. Pregătirea inventarierii – constă în luarea unor măsuri organizatorice și contabile. Măsurile organizatorice vor consta în numirea comitetului de inventariere, stabilirea unor măsuri de inventariere și bineînțeles precizarea sferei de cuprindere a inventarierii;

La ÎM "DCCCU" a fost efectuată inventarierea valorilor materiale din depozite, magazin, a mijloace fixe, mijloacelor bănești și a altor poziții din bilanțul contabil:

- fondurilor de valoare redusă și cu uzură rapidă;
- materialelor, utilajelor, mijloacelor fixe;
- decontările cu muncitorii și angajații a mijloacelor bănești;
- decontările cu debitorii și creditorii, furnizorii și antreprenorii;
- formularelor stricte de raportare;

Pentru efectuarea inventarierii a articolelor de inventar la depozitul №1, 2 și a mijloacelor fixe și a calculelor a fost inițiată comisia de inventariere în componența:

Președintele comisiei: Bragari L.I. - administratorul ÎM "DCCCU"

Membrii comisiei:

Sidorova T.I. – contabil șef

Rusnac N.S. - inginer supraveghetor tehnic

Beleniuc E.A. – secretar-referent

2. **Inventarierea propriu-zisă** – prin constatarea, descrierea și evaluarea mijloacelor fixe și a obiectelor de inventar;

Constatări:

Baza tehnică situată pe str. Ștefan cel Mare 133A aceasta fiind situată pe o suprafață de 4 ha și avînd depozite cu suprafața totală de 3027,5 m.p. unde se pastreaza valorile materiale de producție pînă la anul 1989 și corpurile de iluminat stradal demontate. Acest sector de producție doar agravează starea financiară a întreprinderii, deoarece necesită cheltuieli pentru întreținere și nu aduce de mulți ani careva venituri. Pentru întreținerea acestui depozit pentru anul 2021 au fost suportate cheltuieli de circa 155000 mii lei.

Majoritatea utilajelor și echipamentelor inventariate nu au marcaje (numar de inventar), documente de însoțire sau alte surse relevante pentru identificarea caracteristicilor individuale. Condițiile de pastrare nu corespund cerințelor de rigoare, depozitare, în care acestea se găsesc, sunt cu umiditate înaltă, în majoritatea cazurilor bunurile fiind deteriorate (din cauza condițiilor nefavorabile de pastrare), deasemenea majoritatea fiind discompuse, dezlipite de la suportul de bază, aflîndu-se la pastrare o durata îndelungată (mai mult de 30 de ani, în unele cazuri) și ca consecință nu pot fi puse în expoatare din cauza neeficienței și eficacității. Majoritatea utilajelor și echipamentelor sunt uzate funcțional, moral învechite, prezentînd urme de rugină, fără ambalaj, citeva utilaje fiind incomplete, detaliile care lipsesc deja nu se mai produc, sunt vizibile deteriorari ale stratului protector de vopsea chiar și la unele echipamente ambalate. Unele utilaje și echipamente nefiind solicitate pe piața secundară cu o durată considerabilă de păstrare, iar repararea lor este foarte costisitoare și nerentabil din punct de vedere economic.

Reeșind din acest context, Consiliul municipiului Bălți conform deciziei nr.4 din 29.03.2022 a permis decontarea mijloacelor fixe, aflate în gestionarea ÎM DCCCU cu drept de proprietate. În urma rezultatelor de evaluare: din 3389 bucați de lămpi - 255 bucați cu carcasa din plastic în suma totală de 941 398,21 lei. Astfel, după demontarea capacelor din plastic, cartușelor ceramice, stilei și a lămpilor cu mercur, a fost contabilizat: metal aluminiu 3 445 kg și metal negru 9 620 kg în total 13 065 kg.

Echipa de auditori atrage atenția la Raportul de expertiza nr. 0441655 întocmit la data de 03.12.2021 eliberat de Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova, în care este stipulată concluzia expertizei pentru determinarea stării fizice de facto, experții-evaluatori care au examinat 411 unități de utilaje și echipamente cu diferită destinație, conform soldului din 01.10.2022, anexat la adresarea nr.02-17/346 din 21.10.2021 în care este indicat detaliat utilajele și echipamente care sunt uzate fizic, total depreciate moral și funcțional, nefuncționale și necesită decontate. Eficienta și eficacitatea lor nu este justificată, suma acestor echipamentele și utilaje numai mărește valoarea de bilanț. Scopul expertizei fiind

determinarea stării fizice de facto a utilajelor și echipamentelor. Întreprinderea achitând raportul de expertiză tehnică în sumă de 46 010 lei.

3. **Stabilirea și regularizarea rezultatelor inventarierii** – constă în compararea rezultatelor (plusurile și minusurile), diferența reprezentând plus de inventar sau, minus de inventar”.

Rezultatele inventarierii

<i>Denumirea bunurilor inventariate</i>	<i>Soldul</i>		<i>Diferentele</i>		<i>Preț unitar, lei</i>	<i>Valoarea înregistrată în contabilitate (lei)</i>	<i>Valoarea rămasă</i>
	<i>Înregistrat în contabilitate</i>	<i>Efectiv</i>	<i>Plusuri</i>	<i>Lipsuri</i>			
Imobilizări necorporabile	-	-	-	-	-	-	-
Imobilizări corporale în curs de execuție	53 052 253,80	53 052 253,80	-	-	-	-	-
Incusiv:							
Echipamente de depozit	492 104,04	492 104,04	-	-	-	-	-
Terenuri	3 182 570,63	3 182 570,63	-	-	-	-	-
Mijloace fixe	7 101 226,40	7 101 226,40	-	-	-	-	-
Materiale	38 867,56	38 867,56	-	-	-	-	-
Obiecte de mică valoare și scurtă durată	24 166,67	24 166,67	-	-	-	-	-
Creanțe comerciale curente	134 949,26	134 949,26	-	-	-	-	-
Avansuri acordate curente	8 149,11	8 149,11	-	-	-	-	-
Creanțe ale bugetului	68 556,46	68 556,46	-	-	-	-	-
Alte creanțe curente (fondul	2131,63	2131,63	-	-	-	-	-

social, prime asigurări medicale)							
Numerar în casierie și la conturi curente, inclusiv:	700 888,86	700 888,86	-	-	-	-	-
OTP Bank (lei)	514 419,83	514 419,83					
Moldindconbank (lei)	101 627,86	101 627,86					
OTP Bank (euro)	77 668,25	77 668,25					
Casa	7 172,92	7 172,92	-	-	-	-	-
Alte active circulante	4 499,06	4 499,06	-	-	-	-	-
Datorii față de buget	-	-	-	-	-	-	-
Alte datorii curente	730,00	730,00	-	-	-	-	-
Datorii comerciale	-	-	-	-	-	-	-

Astfel, în urma inventarierii s-a determinat existența efectivă și mai puțin efectivă a elementelor patrimoniale (imobilizări corporale în curs de execuție, mijloace fixe, stocuri de mărfuri și materiale, creanțe, mijloace bănești, datorii etc.), s-au stabilit controlul asupra stării activelor prin compararea realității cu informația furnizată de contabilitate, s-a depistat valorile care și-au pierdut parțial calitățile inițiale sau sînt învechite din punct de vedere moral, a avut loc verificarea respectării regulilor și condițiilor de păstrare a stocurilor de mărfuri și materiale, mijloacelor bănești, precum și a mașinilor, utilajelor și a altor mijloace fixe, inclusiv verificarea realității valorii de bilanț a elementelor patrimoniale.

Comisiile de inventariere poartă răspundere pentru:

- oportunitatea și respectarea modului de efectuare a inventarierii, în conformitate cu decizia conducătorului întreprinderii;
- plenitudinea și exactitatea introducerii în liste a datelor efective aferente stocurilor de mărfuri și materiale, mijloacelor bănești, datoriilor și creanțelor etc.;
- corectitudinea indicării în liste a caracteristicilor distincte ale bunurilor (tip, calitate, marcă, mărime, numărul curent în listă, articol, număr de inventar etc.), conform cărora se determină valoarea lor;
- corectitudinea și oportunitatea perfectării documentelor inventarierii potrivit modului stabilit.

A fost efectuată inventarierea mijloacelor și documentelor bănești din 01.11.2022 în baza ordinului administratorului ÎM "DCCCU" Bragari Larisa.

La începerea inventarierii toate scriptele de plăți și încasări de numerar au fost predate în contabilitate și toate mijloacele bănești primite în răspunderea contabilului-șef Sidorova Tatiana.

În baza Ordinului (Dispoziției) privind efectuarea inventarierii nr.000009 din 03.10.2022 a fost efectuată inventarierea mijloacelor bănești la situația 01.11.2022. În rezultatul inventarierii a fost stabilit numerar în valută națională în sumă de 7 172 lei.

Astfel în baza ordinului

Criterii de respectare

- Legea contabilității și raportării financiare nr. 287 din 15.12.2017
- Regulamentul privind inventarierea, aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr.60 din 29 mai 2012;

Cauza nerespectării criteriilor

1. Inventarierea s-a petrecut formal.
2. Sistemului de raspundere materiala in cadrul IM necesită îmbunătățire.

Impact/riscuri

1. neinventarierea tuturor elementelor patrimoniale,
2. nereflectarea abaterilor identificate în cadrul inventarierii,
3. pierderii bunurilor care nu sunt atrase în activitatea întreprinderii.

Recomandări

- *a asigura petrecerea conformă a inventarierii tuturor bunurilor în strictă conformitate cu prevederile Regulamentului privind inventarierea, aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr.60 din 29 mai 2012, cu întocmirea documentelor corespunzătoare și luarea deciziilor respective;*
- *a petrece inventarierea periodică, în afară de cea anuală obligatorie pentru a asigura integritatea materialelor și cunoașterea situației reale.*

**Contextul general privind activitatea economico-financiară a ÎM
"DCCCU" Bălți**

Analiza măririi și evoluției veniturilor

(mii, lei)

Nr.1	Indicatorii	La finele anului, mii lei		Abaterea absolută	Ritmul creșterii, %
		precedent	curent		
1	2	3	4	5=4-3	6=4/3
1.	Venituri din vânzări	1391434	1229014	-162420	88,3
2.	Venituri totale	5884068	6204314	320346	105,44
3.	Total active	65490981	64788494	-702487	98,92
4.	Total datorii	42622331	41985918	-636413	98,50

Din calculele efectuate în tabelul de mai sus observăm, că entitatea ÎM "Direcția de Construcții Capitale Unice" în anul 2021 a înregistrat venituri din vânzări în sumă de 1229014 lei, ceea ce denotă că față de perioada precedentă suma veniturilor din vânzări sa diminuat cu 162420 lei.

Veniturile totale constituie 6204314 lei în anul 2021 comparativ cu 5884068 lei, diferența favorabilă constituind 320246 lei

Comparând ritmul creșterii veniturilor din vânzări 88,3% cu ritmul creșterii activelor totale 98,92% putem menționa, că patrimoniul entității a fost utilizat ineficient, iar comparând ritmul creșterii veniturilor totale 105,44% cu ritmul creșterii datoriilor 98,55% putem afirma că nivelul de îndatorare s-a micșorat.

Analiza structurii veniturilor din vânzări pe tipuri de activitate operațională

(mii, lei)

Tipuri de activitate operațională	Suma veniturilor din vânzări, mii lei		Ponderea, %		Devierea	
	Anul precedent	Anul curent	Anul precedent	Anul curent	Sumei, mii lei	Ponderii, puncte procentuale
1	2	3	4	5	6=3-2	7=5-4
Venituri din vânzarea produselor și mărfurilor	0	0	0	0	0	0
Venituri din prestarea serviciilor și executarea lucrărilor	1391434	1229014	100%	100%	-162420	0
Total venituri din vânzări	1391434	1229014	100%	100%	-162420	0

În urma calculelor efectuate în tabel, observăm ca totalul veniturilor din prestarea serviciilor și executarea lucrărilor la entitatea ÎM "Direcția de Construcții Capitale Capitale Unic" în anul 2020 a constituit 1391434 lei, iar în anul 2021 a constituit 1229014 lei, ceea ce denotă o diminuare cu 162420 lei.

Asupra acestei modificări a influențat diminuarea veniturilor din prestarea serviciilor și executarea lucrărilor cu 162420 lei în anul 2021 față de anul 2020.

Analizând structura veniturilor din vânzări a produselor și mărfurilor pe tipuri de activitate operațională, putem spune că entitatea nu este multilateral diversificată, atât în anul 2021 cât și în anul 2020, astfel ponderea veniturilor din prestarea serviciilor și executarea lucrărilor fiind 100% pentru ambele perioade de gestiune.

Analiza structurii profitului (pierderii) până la impozitare în dinamică

(mii, lei)

Indicatorii	Anul precedent 2020	Anul curent 2021	Abaterea absolută
	Suma, mii lei	Suma, mii lei	Suma, mii lei
1	2	3	4=3-2
Rezultatul din activitatea operațională: profit (pierdere)	-1271041	-1913267	-642226
Rezultatul profit (pierdere) din activitatea financiară	148800	150572	1772
Rezultatul din operațiuni cu active imobilizante și excepționale: profit(pierdere)	1134404	1721135	586734
Rezultatul din alte activități: profit (pierdere)	1283201	1871707	588506
Profit (pierdere) până la impozitare	12160	-41560	-53720

Analizând structura profitului (pierderii) până la impozitare a contului de profit și pierdere observăm reflectarea veniturilor și cheltuielilor entității pe o anumită perioadă, de obicei pe parcursul unui exercițiu financiar.

Rezultatul financiar al activității entității se caracterizează prin suma profitului (pierderilor) și a nivelului rentabilității obținute. Profitul reprezintă depășirea veniturilor câștigate de entitate asupra consumurilor și cheltuielilor suportate de această din activitatea de întreprinzător.

Profitul (pierderea) până la impozitare reprezintă profitul (pierderea) obținută de entitate în cursul perioadei de gestiune din activitatea operațională, de investiții financiară și excepțională constituind și profitul contabil. Comparativ cu anul 2020 profitul până la impozitare constituind 12160 lei, iar în 2021 avem o diminuare considerabilă 41560 lei cu o abatere de 53720 lei.

Calculul influenței factorilor asupra modificării profitului (pierderii) din activitatea operațională prin metoda balanțieră

(mii,lei)

Indicatori	Anul precedent 2020	Anul curent 2021	Abaterea absolută
1	2	3	4=3-2
1. Profit brut (pierdere brută)	1001862	592875	-408987
2. Alte venituri din activitatea operațională	106557	296	-106261
3. Cheltuieli de distribuire	0	0	0
4. Cheltuieli administrative	2161986	2502084	340098
5. Alte cheltuieli din activitatea operațională	217474	4354	-213120
Rezultatul din activitatea operațională profit (pierdere)	-1271041	-1913267	-642226

În baza datelor din tabel putem afirma că rezultatul obținut din activitatea operațională profit (pierdere) a entității în anul de gestiune s-a redus cu 64226 lei față de anul precedent.

Această diminuare a fost condiționată de micșorarea mărimii profitului brut și creșterea cheltuielilor generale și administrative, care au contribuit la reducerea profitului din activitatea operațională cu 408987 lei și respectiv 340098 lei.

Totodată, micșorarea valorii altor venituri operaționale, micșorarea valorii cheltuielilor operaționale în anul de gestiune față de cel precedent oarecum a condiționat micșorarea profitului din activitatea operațională cu 106261 lei și respectiv 213120 lei.

Micșorarea mărimii profitului brut este cauzată, în mare măsură, de reducerea volumului vânzărilor în anul de gestiune față de cel precedent.

În cazul unei gestionări mai eficiente a cheltuielilor administrative și a procesului de vânzare, întreprinderea va putea pe viitor să majoreze profitul din activitatea operațională.

Aprecierea generală a evoluției fluxurilor de numerar în dinamică

(mii, lei)

Nr.	Fluxuri de numerar pe tipuri de activități	Anul precedent 2020	Anul curent 2021	Abaterea absolută	Ritmii creșterii, %
1.	Activitatea operațională	-3859480	-4948732	-1089252	128,22
2.	Activitatea investițională	0	0	0	0
3.	Activitatea financiară	4575467	4566158	-9309	99,7
	Flux net de numerar total	715987	-382574	-1098561	-0,53

În anul de gestiune 2021, în activitatea operațională se observă o înrăutățire a situației. La activitatea operațională, abaterea absolută față de anul precedent constituind -1089252 lei.

Analiza fluxurilor de numerar în cadrul entității economice pornește de la examinarea valorii acestor fluxuri în evoluție pe tipuri de activitate și totodată în comparație cu indicatorii stabiliți de plan.

Astfel putem concluziona, că pentru aprecierea generală a evoluției fluxurilor de numerar în dinamică menținerea și dezvoltarea potențialului economic, entitatea are nevoie de investiții, ceea ce ne denotă fluxul net de numerar negativ.

Analiza structurii veniturilor după natură în dinamică

(mii, lei)

Indicatori		Anul precedent 2020	Anul curent 2021	Abaterea
		Suma, mii lei	Suma, mii lei	Suma, mii lei
1		2	3	4=3-2
1	Venituri din activitatea operațională, Inclusiv:	-1271041	-1913267	-642226
1.1	Venituri din vânzări	1391434	1229014	-162420
1.2	Alte venituri din activitatea operațională	106557	296	-106261
2.1	Venituri din operațiuni cu active imobilizante și excepționale	4237277	4824011	586734
2.2	Venituri financiare	148800	150990	2190

Din calculele efectuate în tabelul de mai sus observăm că entitatea ÎM "Direcția de Construcții Capitale Comanditar Unic" Bălți în anul 2021 a înregistrat venituri din activitatea operațională -1913267 lei, pe cind în anul 2020 veniturile din activitatea operațională în sumă de -1271041 lei, ceea ce denotă că față de perioada precedentă veniturile din activitatea operațională s-a diminuat cu abaterea de -642226 lei.

Entitatea a înregistrat venituri din vânzări în sumă de 1229014 lei, ceea ce denotă că față de perioada precedentă suma veniturilor din vânzări s-a diminuat cu 162420 lei.

Veniturile financiare după analiza structurii în dinamică în anul 2020 a înregistrat suma de 148800 lei iar în anul 2021 în sumă de 150990 lei constituind o abatere pozitivă în valoare de 2190 lei.

Aprecierea dinamicii rentabilității veniturilor din vânzări

(mii, lei)

Indicatorii	Anul precedent 2020	Anul curent 2021	Abaterea absolută
1	2	3	4=3-2
1.Venituri din vânzări, mii lei	1391434	1229014	-162420
2.Profit brut, mii lei	1001862	592875	-408987
3.Profit din activitatea operațională, mii lei	-1271041	-1913267	-642226
4.Profit pînă la impozitare, mii lei	12160	-41560	-53720

5.Profit net (pierdere netă), mii lei	3842	-41560	-45402
6.Rentabilitatea veniturilor din vânzări (%) calculată în baza:			
6.1 Profitului brut (rd.2/rd.1*100)	72,00	48,23	-23,76
6.2 Profitului din activitatea operațională (rd.3/rd.1*100)	-91,34	-155,67	-64,33
6.3 Profitului pînă la impozitare (rd.4/rd.1*100)	0,87	-3,38	-4,25
6.4 Profitului net (pierderii nete) (rd.5/rd.1*100)	0,27	-3,38	-3,65

Din calculele efectuate în tabelul de mai sus, observăm ca la entitatea ÎM Direcția de Construcții Capitale Comanditar Unic veniturile din vânzări au fost diminuate cu 162420 lei în anul 2021.

Analizînd aprecierea dinamicii rentabilității veniturilor din vânzări observăm o scădere a profitului brut față de anul 2021, abaterea constituind -23,76 %, deasemenea se atestă și o scădere semnificativă a profitului din activitatea operațională abaterea constiuind -64,33 %, din aceste considerente și profitul pînă la impozitare sa micșorat cu -4,25 %.

Astfel, nivelul rentabilității veniturilor din vânzări, calculat în baza profitului brut, în anul precedent a constituit 72%, adică la fiecare leu venituri din vânzări entitatea câștigat 72 bani profit brut, dar în anul de gestiune 2021 doar 48,23 bani, astfel înregistrînd o micșorare de -23,76 puncte procentuale.

Din calculele efectuate în tabel putem constata că la entitatea analizată s-a înregistrat o reducere a tuturor indicatorilor de rentabilitate în anul 2021 față de nivelul anului precedent.

În anul precedent, nivelul rentabilității veniturilor din vânzări (calculat în baza profitului net) a constituit 0,27 %, pe parcursul perioadei de gestiune nivelul acestui indicator s-a redus cu -3,65 puncte procentuale din cauza pierderilor nete constatate în anul raportat.

Deci, putem menționa că, la entitatea analizată, s-a creat o situație nefavorabilă, ca concluzie aceasta ne indică reducerea tuturor indicatorilor de rentabilitate.

Cheltuieli

(mii, lei)

	Cheltuieli	Suma, lei 2020	Suma, lei 2021
1.	Valoarea contabilă a serviciilor prestate	389572	636129
2.	Cheltuieli administrative	2161986	2502084
	Inclusiv:		
	- salariu	970916	1433732
	- asigurarea socială și medicală	217257	342974

3.	Valoarea de bilanț și costurile de ieșire a altor active circulante	211434	0
4.	Alte cheltuieli din activitatea operațională	217474	4354
5.	Cheltuieli cu active imobilizante și excepționale	3102876	3102876
6.	Cheltuieli din diferențele de curs valutar	0	418

Din calculele efectuate în tabel putem observa că au fost înregistrate categorii de cheltuieli

Cheltuieli administrative

	Anul 2020	Anul 2021
Salariu	652087	922160
Asigurarea medicală și socială	29303	221050
Fondul social	117212	
Amortizarea mijloacelor fixe	1134400	1152839
Reparații curente ale garajului	37852	0
Amortizarea activelor nemateriale	1175	580
Repararea curentă a mijloacelor fixe	5104	1433
Impozitele (pentru amenajare și proprietate)	10492	12244
Lumina electrica	12560	7422
Cheltuieli de deplasare	3990	4150
Abonarea	7904	7106
Apa și canalizarea	3970	3341
Lucruri pentru birou	14871	11521
Deservirea tehnică	7276	7276
Încălzirea	44290	39548
Internetul	3000	3000
Materiale de uz casnic	6484	4882
Deservirea programelor	8300	8300
Rezerv pentru concedii	14415	0
Servicii bancare	5581	8038
Servicii poștale	800	800
Telefonie mobilă	13250	13475
Forme de raportare fixă	612	0
Instruirea lucrătorilor	7100	1750
Combustibil	17292	21725
Geodezia și alte servicii	2666	3434
Expertiza		46010

Total	2 161 986	2 502 084
--------------	------------------	------------------

Cheltuielile administrative sunt acelea, care își au originea în exercitarea direcției, organizării și administrării, evitând a fi încadrate în activitatea obișnuită a entității.

Aceste cheltuieli nu participă direct la un departament special, dar sunt necesare atunci când se execută modul de conducere și organizare a entității. Acestea sunt, pe scurt, necesare pentru buna funcționare a afacerii.

Cheltuielile administrative sunt utilizate astfel încât entitatea să își poată desfășura activitatea în mod satisfăcător. Acestea influențează direct sarcinile de conducere, angajare sau contabilitate, pentru a identifica cheltuielile administrative trebuie să excludem influența lor directă asupra activității.

Salariile consultanților, contabililor și administratorilor nu influențează direct calitatea produsului sau serviciului oferit de companie, costul total al departamentului de resurse umane, închirierea spațiilor sau a biroului.

Deși cheltuielile administrative nu sunt esențiale în dezvoltarea directă a produsului sau a serviciului, acestea sunt tip de cheltuieli care nu vor dispărea din afacere, deoarece fără ele entitatea nu ar putea funcționa astfel comparativ cu anul 2020 cheltuielile administrative constituiau 2 161 986 lei față de anul 2021 când totalul cheltuielilor constituind 2 502 084 lei cu o abatere de diminuare de 340 098 lei.

Analiza ratelor structurii activelor în dinamică

(mii, lei)

	Indicatori	La începutul anului	La sfârșitul anului	Abaterea absolută
	1	2	3	4=3-2
1	Active imobilizante, mii lei	63150997	62988521	-162476
2	Active circulante, mii lei	2339984	1799973	-540011
3	Total active, mii lei	65490981	64788494	-702487
4	Mijloace fixe, mii lei	8241212	8079316	-161896
5	Stocuri de mărfuri și materiale, mii lei	363581	406058	42477
6	Flux net de numerar total, mii lei	715987	-382574	-1098561
7	Rata imobilizărilor, %	0,96	0,97	0,01
8	Rata activelor circulante %	0,035	0,027	-0,008
9	Rata patrimoniului cu destinație producție %	0,13	0,13	0

Rata activelor imobilizate a scăzut de la 63150997 lei, în anul 2020, la 62988521 lei în anul 2021, ceea ce înseamnă ca gradul de investire al capitalului a scăzut de la o perioadă la alta. Acest lucru s-a întâmplat, deoarece valoarea absolută a

activelor imobilizate a scazut, activele totale, deasemenea înregistrează o abatere negativă -702487 lei.

Astfel, rata activelor imobilizate reflectă ponderea elementelor patrimoniale aflate permanent în patrimoniu și măsoară gradul de imobilizare a elementelor de capital.

Rata activelor circulante la începutul anului 2020 constituind 0,035% comparativ cu anul 2021 fiind 0,027% constituind o abatere de -0,008%.

Analiza ratelor structurii surselor de finanțare în dinamică

(mii, lei)

	Indicatori	La începutul anului	La sfârșitul anului	Abaterea absolută
1	2	3	4	5=4-3
1	Capital propriu, mii lei	22847164	22801888	-45276
2	Datorii pe termen lung, mii lei	42622331	41985918	-636413
3	Datorii curente, mii lei	7071	688	-6383
4	Provizioane, mii lei	14415	0	-14415
5	Total pasive, mii lei	65490981	64788494	-702487
6	Rata de autonomie,%	53,57	54,30	-0,73

Capitalurile proprii reprezintă surse de finanțare stabile la dispoziția entității, care împreună cu datoriile pe termen lung formează capitalurile permanente astfel comparativ anul 2020 cu 2021 s-a observat o diviere negativă cu o abatere de 45276 lei.

Deasemenea provizioanele pentru a fi înregistrate în situațiile financiare ale entității, ele trebuie să îndeplinească criteriul rezonabil ca în viitor să fie necesară o ieșire de resurse (plată), observăm o deviere în totalul pasivelor comparativ anul 2020 cu 2021 de 702487 lei.

Analiza structurii activelor nete în anul curent pentru anii 2020 și 2021

(mii, lei)

Compo nente	Active		Comp onente	Datorii și provizioane		Compo nente	Active nete	
	Suma, mii lei			Suma, mii lei			La începutul anului	La sfârșitul anului
	La începutul anului	La sfârșitul anului		La începutul anului	La sfârșitul anului		Suma, mii lei	Suma, mii lei Cota, a%
1	2	3	4	5	6	7	8=5-2	9=6-3
Active imobilizate	63150997	62988521	Datorii și provizioane	42622331	41985918	Active imobilizate nete	-20528666	-21002603

Active circulante	65490981	64788494	Datorii și provizioane curente	7071	688	Active circulante nete	-65483910	-64787806
Total active	128641978	12777015	Total datorii	42629402	41986606	Total active nete	-86012576	-85790409

Activele entității reprezintă resurse cu valoare economică pe care cineva le deține cu intenția de a genera un beneficiu viitor. Pentru o entitate din punct de vedere contabil, activele reprezintă activele și drepturile dobândite, prin care se așteaptă să obțină beneficii viitoare. Astfel observăm, că în anul 2021 s-a produs o diminuare cu 115864963 lei față de anul 2020.

Datoriile reprezintă obligația pe care o are o persoană fizică sau juridică de a-și îndeplini angajamentele de plată, ca urmare a exercitării activității sale economice. Datoriile reprezintă datoriile și obligațiile cu care entitatea își finanțează activitatea și servește la plata activelor sale.

Ca urmare activul net este diferența dintre activele și datoriile pe care le deține entitatea, ele constituind o abatere de 233167 lei față de anul precedent.

Veniturile

(mii lei)

Nr.	Venituri	Suma lei, 2020	Suma lei, 2021
1.	Veniturile din vânzarea mărfurilor și prestarea serviciilor	1391434	1229014
2.	Alte venituri din activitatea operațională	106557	296
3.	Rezultatul financiar: profit (pierdere) financiară	148800	150572
4.	Venituri aferente diferențelor de curs valutar și de sumă	0	684
5.	Venituri cu active imobilizate și excepționale	4237277	4824011

Veniturile din activitatea operațională în anul 2021 au constituit 1229310 lei, și includ serviciile de supraveghere tehnică 1229014 lei, și alte venituri din activitatea operațională în sumă de 296 lei.

Rezultatul financiar: profit (pierdere) financiar în anul 2021 a constituit 150990 lei și reprezintă o rambursare din buget pentru întreținerea inginerului de întreținere stradală (salariu și contribuție la asigurările sociale obligatorii).

Veniturile cu active imobilizate și excepționale în sumă de 4824011 lei, în anul 2021 reprezintă cheltuieli de amortizare a activelor pe termen lung, primite în managementul economic. În anul 2021 suma veniturilor s-a majorat cu 586734 lei, în legătură cu luarea la balanță de la primărie la întreprindere a activelor pe termen lung pentru extinderea obiectelor de iluminat stradal.

Achiziția bunurilor și serviciilor

În conformitate cu art.2 pct.2 al Legii nr. 131 din 03.07.2015 privind achizițiile publice, prevederile legii sunt aplicate pentru întreprinderea care practică activitatea de întreprinzător, în cazuri atribuirii contractelor de achiziții publice de lucrări sau servicii finanțat cu peste 50% direct de către autoritățile contractante.

În cadrul întreprinderii nu sînt stabilite și respectiv nu sînt aplicate proceduri de control intern privind procesul de achiziții a bunurilor și serviciilor pentru necesitățile întreprinderii.

Concluzii

Petrecerea unor proceduri de achiziționarea iluminării stradale pentru anul 2023 a petrecut cu abateri semnificative și anume (aprobarea acordului de către fondatorul după efectuarea procedurii și semnarea relațiilor contractuale).

Cauza nerespectării:

Legea nr. 131 din 03.07.2015 Legea privind achizițiile publice

Legea nr.436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală

Legea nr.246 din 23.11.2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală, decizia Consiliul municipal Bălți nr.16/1 din 21.12.2020 cu privire la aprobarea Regulamentului privind achiziționarea bunurilor, lucrărilor și serviciilor la întreprinderile municipale în care Consiliului municipal exercită funcția de fondator”,

Decizia Consiliului municipal Bălți nr. 15/5 din 30.11.2021 ”Cu privire la acordul prealabil la achiziționarea de către ÎM ”DCCCU mun. Bălți” a serviciilor necesare pentru funcționarea iluminatului stradal în a. 2022”.

Risc:

- Efectuarea cheltuielilor iraționale
- Majorarea sinecostului serviciilor
- Majorarea cheltuielilor din partea municipiului pentru eliminarea stradală
- Furnizarea serviciilor cu calitate redusă.

Recomandări:

- a stabili proceduri clare și responsabilități (grup de lucru) privind achiziționarea bunurilor și serviciilor prin identificarea și planificarea necesităților pentru o perioadă concretă;
- a institui cerințe privind documentarea procesului de achiziții, evidența și păstrarea corespunzătoare a acestora;

Gestionarea resurselor umane și remunerarea muncii

La Î.M. "Direcția de troleibuze din Bălți" sunt încheiate contracte individuale de muncă cu toți angajații. Dosarele personale pentru fiecare angajat se țin în corespundere cu legislația în vigoare.

Constatări

Fișele de post sunt corelate cu funcțiile stipulate în contracte individuale de muncă. Ca neajuns în fișele de post nu sunt stipulate condiții privind înlocuirea funcțiilor în caz de concedii sau alte cazuri.

În urma verificărilor a fost stabilit faptul, că statul de personal a fost aprobat de către Consiliul de administrație al întreprinderii la propunerea administratorului.

Selectiv a fost verificată corectitudinea calculării salariilor de funcție, suplimente, adaosuri și altor plăți salariale precum și achitarea lor. Au fost contrapuse datele din tabele de pontare, ordinile emise, fișele personalului, listele de plată, ca rezultat nu a fost depistate careva încălcări.

Obiecție din partea echipei de auditori constă în achitarea plăților salariale prin intermediul casei întreprinderii.

Criterii

Pentru retribuirea muncii Î.M. "Direcția de troleibuze din Bălți" se conduce de *următoarele acte legislative și normative*:

- Codul Muncii RM nr.154 din 28.03.2003 cu modificările și completările ulterioare;
- Legea salarizării nr. 847-XV din 14.02.2002 cu modificările și completările ulterioare;
- Hotărârea Guvernului nr. 743 din 11.06.2002 cu privire la salarizarea angajaților din unitățile cu autonomie financiară cu modificările și completările ulterioare;
- Hotărârea Guvernului nr. 169 din 16.02.2008 cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de calculare a perioadei de muncă în vederea acordării sporului pentru vechime în muncă angajaților întreprinderilor din domeniul gospodăriei locativ-comunale;
- Hotărârea Guvernului nr. 426 din 26.04.2004 privind aprobarea Modulului de calculare a salariului mediu cu modificările și completările ulterioare;

Concluzi:

1. Structura organizatorică a entității nu asigură urmărirea proceselor efectuate în cadrul entității.
2. Statele de personal prevăd un număr mare de unități pentru așa structuri ca: personal administrativ, juriconsult, paznici, care depășesc sfera de cuprindere a acestor domenii.
3. Deși Inspekția Financiară a atras atenția la conflictul de interese între administratorul Larisa Bragari și soțul ei Sergiu Bragar, administratorul nu a soluționat situația de conflict de interese, dar a informat organul ierarhic superior despre conflictul de interese în care se află.

Recomandări:

1. Modificarea structurii organizatorice a întreprinderii, care să permită o urmărire a proceselor efectuate în cadrul întreprinderii și a performanței acestora.
2. De revizuit statele de personal în vederea restructurizării structurilor neprofitabile sau formale în același timp cumularea funcțiilor să fie redusă la minimum.
3. De a soluționa situația în conformitate cu prevederile Legii privind declararea averii și a intereselor personale nr.133 din 17.06.2016.

Controale precedente

Activitatea economico-financiară a ÎM Direcției Construcții Capitale Comanditar unic mun. Bălți” pentru perioada de activitate a 2017 – 2021 a fost supusă controalelor și verificărilor externe din partea Inspekției Financiare.

În rezultatul inspekției financiare complexe pentru perioada 01.01.2017 – 31.03.2021 de către Inspekția Financiară au fost constatate următoarele deficiențe și neregularități în gestionarea mijloacelor financiare și patrimoniului întreprinderii:

Suportarea cheltuielilor neîntemeiate ca rezultat al managementului financiar inefficient, cu nerespectarea cadrului legislativ și gestionarea necorespunzătoare a mijloacelor financiare, din care:

- Contrar prevederilor art.5 pct.(2) din Legea cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală nr.246 din 23.11.2017 și pct. 14 din Statutul întreprinderii fondatorul nu a aprobat decizia de repartizare a profitului net anual pentru anii precedenți în suma de 136,0 mii lei.
- Cheltuii inefficiente în suma de 652,4 mii lei efectuate în scopul asigurării păstrării unor Bunuri uzate și neutilizabile.
- Cu încălcarea prevederilor art. 17 și 20 Legea contabilității nr.1123 din 27.04.2007, art. 10-12 din Legea Contabilității și raportării financiare nr. 287 din 15.12.2017 a fost admisă completarea incorectă a foilor de parcurs de către utilizatorul autoturismului Mazda 626 nr. H5817 arendat de către întreprinderea. Foilor de parcurs pentru autoturism sunt completate fără indicarea punctelor și timpului de plicare și sosire pentru fiecare cursă separat fiind create condiții de risc sporit privind integritatea carburanțelor. În așa mod a fost decontat neregulamentar în perioada 01.01.2017-31.03.2021 combustibil în suma de 69,7 mii lei.

- Contrar prevederilor art. 7 din Legea 845 din 03.01.1992 privind activitatea de antreprenariat și întreprinderi n-a fost asigurat transmiterea integral a mijloacelor bănești din casieria entității în instituțiile financiare, dar au fost păstrate în casierie mai mult de trei zile lucrătoare.
- Conform prevederilor Legii privind declararea averii și a intereselor personale nr.133 din 17.06.2016, administratorul întreprinderii dna Larisa Bragari, este subiectul al declarării averii și intereselor personale. În cadrul entității activează soțul acesteia dnul Serghei Bragari în calitate de inginer. Dar administratorul întreprinderii prin scrisoarea nr. 02-14/333 din 07.10.2016 a informat organul ierarhic superior (Primăria mun. Bălți) despre conflictul de interese în care se află.

Administratorul ÎM „Direcția de Construcții Capitale Comanditar Unic mun. Bălți

Larisa BRAGARI

Contabil-șef ÎM „Direcția de Construcții Capitale Comanditar Unic mun. Bălți

Tatiana SIDOROVA

Șef serviciul audit intern, șef de echipă

Olga SAVCIUC

Auditor intern

Aliona GRĂDINARU